

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-636-2-6>

ON THE NEED FOR LEGISLATIVE CLARIFICATION OF THE CONCEPT OF «FREE ASSISTANCE»

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ЗАКОНОДАВЧОГО УТОЧНЕННЯ ПОНЯТТЯ «БЕЗОПЛАТНА ДОПОМОГА»

Krynychna A. O.

*Postgraduate Student
Donetsk State University
of Internal Affairs
Kropivnitsky, Ukraine*

Кринична А. О.

*аспірант
Донецький державний університет
внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна*

Керуючись принципами взаємодопомоги та підтримки, сьогодні чимала кількість країн світу об'єднались у допомозі нашій державі, яка потерпає від збройної агресії РФ та мужньо виборює свою незалежність та суверенітет.

Так, з початку повномасштабної війни в Україні США, Німеччина та Велика Британія виділили найбільший обсяг допомоги нашій державі, але водночас, Естонія та Данія є лідерами з надання допомоги у перерахунку на відсоток їхнього власного ВВП [1]. Крім того, на території України діє низка благодійних організацій та платформ, які надають допомогу тим, хто її потребує за рахунок внесків громадян нашої держави.

Відповідно до Закону України «Про гуманітарну допомогу» від 22.10.1999 № 1192-XIV, гуманітарна допомога – цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами з мотивів гуманності отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують допомоги у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, скрутним фінансовим становищем, введенням воєнного або надзвичайного стану, виникненням надзвичайної ситуації або тяжкою хворобою конкретної фізичної особи, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту [2].

Разом з тим, у вищезазначеному нормативно-правовому акті також зазначене поняття безоплатної допомоги (пересилка, виконання робіт, надання послуг), під якою розуміється надання гуманітарної допомоги

без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсацій донорам гуманітарної допомоги [2].

Виходячи із зазначених понять гуманітарної та безоплатної допомоги, можна зробити висновок, що ці поняття тотожні, адже гуманітарна допомога – це безоплатна допомога, а безоплатна допомога – це надання гуманітарної допомоги. Проте, на наш погляд, ці поняття не є тотожними, адже безоплатна допомога є значно ширшою за гуманітарну. Гуманітарна допомога, відповідно до Закону, надається виключно за певних обставин. Зокрема, у зв'язку із соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, скрутним фінансовим становищем, введенням воєнного або надзвичайного стану, виникненням надзвичайної ситуації або тяжкою хворобою конкретної фізичної особи, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту. Разом з тим, безоплатна допомога за своєю суттю є такою, що надається без умов надання будь-якої вдячності в майбутньому. Тож чому вона має бути виключно гуманітарною? А якщо особа хоче безоплатно допомогти тому, хто не може претендувати на отримання гуманітарної допомоги? Наприклад, допомогти фінансово іншій особі, яка не перебуває у скрутному стані та не є тяжко хворою? Якою має визнаватись така допомога, як не безоплатною? На наш погляд, безоплатна допомога не має обмежуватись виключно наданням гуманітарної допомоги. Це може бути будь-яка допомога, яка надається на кошт іншої особи без будь-яких умовностей, адже відповідно до ст. 41 Конституції України кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю [3].

У зв'язку із вищезазначеним, пропонуємо поняття безоплатної допомоги, наведеної у статті 1 «Визначення термінів і понять» Закону України «Про гуманітарну допомогу» від 22.10.1999 року № 1192-XIV викласти у такій редакції: *«безоплатна допомога (пересилка, виконання робіт, надання послуг) – надання допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсацій»*.

Література:

1. Хто із союзників надав найбільшу допомогу Україні? *Слово і діло. Аналітичний портал* веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2025/02/18/infografika/ekonomika/xto-soyuznykiv-nadav-najbilshu-dopomohu-ukrayini>
2. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>
3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>